

Biologiset vaarat työpaikalla

Työnantajan pitää suojella työntekijöitä biologisten tekijöiden aiheuttamilta vaaroilta. Työpaikan biologiset vaaratekijät täytyy olla hallinnassa lain vaatimalla tavalla. Vaaratekijöiden hallintaa valvotaan työsuojelutarkastuksilla.

Tässä ohjeessa kerrotaan, mitä biologiset vaaratekijät ovat, miten niille voi altistua ja miten työpaikan biologisia vaaroja voi hallita.

Mitä ovat biologiset tekijät?

Biologiset tekijät ovat mikro-organismeja, jotka voivat aiheuttaa tulehduksen, allergian tai myrkkyyvaikutuksen. Tällaisia ovat

- virukset
- bakteerit
- sienet
- loiset
- alkueläimet
- halkiomadot
- soluviljelmät.

Myös mikrobin toksiinit ja soluseinämän rakenteet sekä eläinten pistot ja puremat ovat biologia tekijöitä.

Biologiset tekijät on jaettu neljään vaaraluokkaan niiden vaarojen arviointia ja hallintaa varten. Vaaraluokan mukaan määräytyvät lainsäädännön edellyttämät toimet, kuten torjuntakeinot, ennakoilmoitukset ja terveystarkastukset.

Työnantaja:
ehkäise ja vähennä
työntekijöiden altistumista
biologisille vaaroille.

Anu Pynnönen

Shutterstock

Anu Pynnönen

Biologisille tekijöille voi altistua monissa työtehtävissä

Biologisille tekijöille voi altistua hengitysteiden, ihon, limakalvojen tai ruuansulatuselimistön kautta.

Niille voi altistua monissa eri työtehtävissä esimerkiksi sosiaali- ja terveysalalla, majoitus- ja ravitsemusalalla, maataloudessa, turvallisuus-toimialoilla, jätehuollossa sekä kiinteistöpalveluilla.

Jatkuu seuraavalla sivulla »

Biologiset vaarat hallintaan

1. Kartoita biologiset tekijät, joille työssä voi altistua.
2. Laadi biologisten tekijöiden vaarojen arviointi. Keskeistä työnantajan tekemässä arvioinnissa on todeta
  - mitä biologisia altisteita työpaikalla esiintyy
  - mitkä ovat niiden vaaraluokat
  - missä työvaiheissa työntekijät altistuvat biologisille tekijöille
  - ketkä altistuvat niille
  - minkä verran työntekijät altistuvat
  - mikä on biologisille tekijöille altistumisen aiheuttama merkitys työntekijän turvallisuudelle ja terveydelle.

Voit käyttää apunasi esimerkiksi työpaikan biologisten tekijöiden vaarojen selvittämistä ja arviointia varten laadittua mallilomaketta.

Lomake ja sen täyttöohje löytyvät sivulta

[Tyosuojelu.fi > Työolot > Biologiset tekijät > Arviointi](#)

3. Arvioi, millä keinoin altistumista voidaan estää tai vähentää. (Katso vieressä oleva muistilista).
4. Opasta ja ohjaa työntekijöitä käyttämään turvallisia työmenetelmiä ja henkilökohtaisia suojaimia.
5. Varmista, että työ tehdään turvallisesti ja ohjeiden mukaisesti.

Huom! Käytä arvioinnissa ulkopuolista asiantuntijaa, kuten työterveyshuoltoa.

Työnantajan muistilista

- Poista biologinen vaaratekijä, jos se on mahdollista. Jos vaaratekijää ei voi poistaa, rajoita altistuvien työntekijöiden määrä mahdollisimman vähäiseksi.
- Suunnittele työmenetelmät ja tekniset torjuntatoimenpiteet niin, että biologiset tekijät eivät leviä tai että ne leviävät mahdollisimman vähän.
- Hanki työntekijöiden käyttöön henkilökohtaiset suojavälineet.
- Estä vahingossa tapahtuva biologisten tekijöiden leviäminen, tarttuminen tai vapautuminen työhygieenisin toimenpitein.
- Käytä tarvittaessa tartuntavaaraa osoittavaa merkkiä ja muita varoitusmerkkejä.
- Tee suunnitelma biologisiin tekijöihin liittyvien onnettomuuksien ehkäisemiseksi.
- Tarkkaile, esiintyykö työssä käytettäviä biologisia tekijöitä varsinaisen, fyysisesti eristetyn työtilan ulkopuolella, jos se on tarpeen ja teknisesti mahdollista.
- Varmista, että biologisia tekijöitä sisältävät jätteet kerätään, varastoidaan ja hävitetään turvallisesti. Varmista myös, että jätesäiliöt ovat turvallisia ja tunnistettavia.
- Varmista, että biologisia tekijöitä käsitellään ja kuljetetaan turvallisesti työpaikan sisällä.

LISÄTIETOA:

- > [Työsuojeluhallinnon verkkopalvelu Tyosuojelu.fi > Työolot > Biologiset tekijät](#)
- > [Työterveyslaitos: Biologiset altisteet työpaikalla](#)

LAINSÄÄDÄNTÖÄ:

- > [Työturvallisuuslaki \(738/2002\)](#)
- > [Valtioneuvoston asetus työntekijöiden suojelemiseksi biologisilta tekijöiltä aiheutuilta vaaroilta \(933/2017\)](#)
- > [Sosiaali- ja terveysministeriön asetus biologisten tekijöiden luokituksesta \(748/2020\)](#)